

ИЗЛАЗИ
СВАКИ ДАН
ЦЕНА
ЗА СРБИЈУ

ЗА 1 МЕСЕЦ 2 ДИН.

ЗА ИНОСТРАНСТВО
ЗА 1 МЕСЕЦ 3 ДИН.

ПРЕТПЛАТУ ПРИМАЈУ
СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ
И ИНОСТРАНСТВУ.

ЗВЕЗДА

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ

ПРЕТПЛАТУ ТРЕБА СЛА-
ТИ СТЕВИ М. ВЕСЕЛИНОВИ-
ЋУ ПРОФ. БОГОСЛО-
ВИЈЕ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА
НЕ ПРИМАЈУ СЕ

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
НА „КОСАНЧИЋЕВОМ
БЕНЦУ“ БР. 16

Број 10 п. д.

УРЕДНИК: Јанко М. Веселиновић.

Број 10 п. д.

САДРЖАЈ

Из успомена — Хајдук Станко — Карпатски замак — Ситнице — По-
шанице — После петнаест година.

ИЗ УСПОМЕНА

Лели

Земљу ће покоћ свити; над плавим небом
Заотрим облацма мутним, ждрали ће грабтати немо,
у долу, у лугу густом, под сениом високе јеле,
Лежаће мирисни цветић, сломљен, обрван, снен'о.

Зима ће ко самрт бледи газити живота знаме
И велом својим снежним покрити поља цветна,
Ал с' твоје звучне лире ориће с' песмом звуци —
И ти ћеш бити опет весела, млада и сретна.

Борис Млађи

ХАЈДУК СТАНКО

РОМАН У ТРИ ДЕЛА

од
Јан. М. Веселиновића.

(24)

ДРУГИ ДЕО
О С В Т Н И К

I

Паук.

На пољу тужно јауче ветар кроз оголене гране и
киша сипи... А помрчина као у паклу. По такој ноћи
ни хајдук не ходи; нико, кога нужда не гони, неће маћи
испод свога крова; и сами пас тражи какзо било скло-
ниште, ни он не пушта свога аваза...

Само један човек тумара по помучини. Нога му
клиза по каљавој земљи, он посрће и спотиче се,
али опет жури да изврши налог свога осподара.

Био је то Маринко. Он је журио по жељи Круш-

киној, који га баш тад жељно очекиваше у својој
одаји....

— Ће си чојече?... викну он, како Маринко преко-
рачи праг. — Ће си?... Чекам те већ два сахата...

— Ево ме, драги ага... Мало сам се задрж'о — рече
Маринко смешећи се по своје обичају, и скидајући
штапом блато с опанака.

— Јес' озебо'?

— Нисам. Како сам журио и ознојио сам се.

— Сједи.

Маринко седе на једну дрвену столицу.

— Ружно вријеме? — рече Крушка.

— Ружно. Киша, из дрвета из камена бије... А по-
мрчина ка' тесто. Да ми је ко опалио шамар не би му
се мог'о осветити... Не види се прст пред оком!

— Хоћеш духана?..

Турчин га је питао више обичаја ради, јер је знао
да Маринко свакад хоће дувана.

Маринко развуче лице и маши се паса тражећи

Пошто задимише, Турчин се приже Маринку.

— Па Машо?... Тебе канда онај матори пас хтједе
данас заклати?...

Маринко одмахну руком.

— Мани!.. Кад ме стеже за гушу, ја рек'о испадосе
оба ока!.. Јаки је ка' црна земља!.. Него, данас нам не
пође за руком... Он се окрете народу па му поче го-
ворити... Бадава, драги ага, да то не беше твоја воља
и ја би' се заплак'о!...

— А народ?..

— Море растужи се... Беше им жао једног од први'
људи... Баш сам видео како и поп и кмет окретоше
главе да сакрију сузу... А Шокчанић уза ме вели [По-

— Не, не, ваља ниш!... Ви ћете ми опростити... Боље ће бити
да ме испратите до станице...

И она стаде завијати и прибирати своје ствари растурене по
тесној собици, коју је заузела. Актајев је мрачно посматрао ову
спрему; он навуче веће и замисли се. Дембска беше за час спре-
мна и стаде увијати грло белом, меканом марамицом, Актајев уста-
де и приступи јој.

— Јелена Дмитријевна, сваки минут, који овде с вама про-
водим, тако ми је драгоцен, да ћу га се сећати целог живота, —
уделите ми нешто више од тих минута...

Глас му на ново зазвони искреним осећајем. Она испитујући
погледа у дубину очију његових, и као да се уплаши некакве ми-
сли, тако се збун и узнемири.

— Не, Актајеве, ваља ми ниш, и то још данас!...

— Јелена Дмитријевна, у име нашег старог друговања —
молим вас...

И он стаде одавијати мараму с грла њена, и изненади је по-
љубцем.

Она, изгубљена, стојаше на сред собе. Марама јој бачена на
столицу. Актајев јој љубљаше власи.

У ходнику је неко лупао вратима, некакав женски глас, кре-
штећи, дозиваше некога Симена, а од некуда, с улице, допираху
звучи хармонике и пијаначке песме. Они ништа нису чули.

IV

Сутра дан у јутру, Актајев и Дембска шетали су лагано горе
доле по малој тераси железничке станице, забачене у сред равна

ПОСЛЕ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

од
Л. ЉУШЧИНА

(СВРШЕТАК)

И он отпоче говорити о себи. Имање од 40—50 хиљада беше
потрошено — причала је она, — нешто потроше, а нешто је
муж прокоцкао; и да би се могло пристојно живети, она је у по-
следње време принуђена била, да у Н скугде су тада живели
даје часове из музике. Прошле године, м' јој добије за потпу-
ковника и команданта једног пуковског округа. Он је отиша тамо
пре два месеца, а она сада иде к њему, пош је довела у ред своје
домаће ствари.

Актајев говораше о себи и рече, да оно душевно осећање,
с којим су се суследили, мало охладнело. Он се седео једно према
другом и разговарали као обични познани.

— Време је да идем, опростите ми: оз стиже у 12 часова
ноћас, а сада је скоро десет, рече Дембска погледа у часовник.
Хоћете ли ми помоћи да се спреим?

— Јелена Дмитријевна, није могућ да ви толико хитате,
да ми не можете поклонити неколико ова? Други воз стиже
сутра у јутру, — останите ако је могућ молећи проговори Ак-
тајев.

повићу: „вала, грех нам на душу, што оборисмо права здрава човека!“

— Ха — ха — ха — ха!.. смејао се Турчин.. А Иван?

— Ка запета пушка... Слуша што му се рекне...

Турчин се мало замисли.

— Знаш ли шта ја мислим? рече после кратког ћутања. — Ја мислим да се ми сад окренемо Алекси. Ја ћу му отићи у кућу. Он је сјетан, жељан разговора... Ја ћу га разговарати и тјешити...

— Немој, драги ага! — рече Маринко. — Ја знам Алексу. Пре ћеш од камена измамити реч него од њега. Боље ће бити да се ми држимо Ивана. Он је човек поштован и уважан. Лазар је твоја сенка. Он ће у ватру, у воду за тобом!... А Иван му је отац, а отац воли своје дете... Он ће за њега све учинити!...

Турчин се опет замисли и поче ходати... На једаред застале окренув се Маринку.

— Ти знаш шта ја хоћу?

— Знам, драги ага.

— Па де! Кажи ми твој план!...

— Ево како ти стоји Црна Бара! Ја је знам камоју кућу!... Почев од кмета Јове и попа Милоја то је била једна душа... Само сам ја овдајо свуда. Моја је душа волела само вас, Турке. Мене су тада сви мрзили. Ако двојица разговарају па виде мене да им идем — они ућуте... Звали су ме: улизницом, изродом, изметом, Турчином... и Бог би и' знао каким ме именима не називаше!... И ја сам ти муке мучио, Ако сам 'тео шта сазнати, ја сам 'ват'о жене и децу да ми кажу!...

— Добро, добро!... Немој ми причати. Ја хоћу да знам како сад стојимо... Хоћу твој план!.. рече Турчин нестрпљиво.

— А... сад смо добро!... Од онога дана кад сам ја Станка опрнрио, и кад се нашла она кесица, што смо је ја и Лазар саопштавали... Сад смо ми опет једна душа... Сад са мном не може боље бити!... Сви пљују на кућу Алексину...

— Па зар сад не би било добро да ја за собом повучем Алексу? — упита Турчин.

— Не би.

— Што?

— За то, што је свет већ једном одбијен од њега. Ако га ти привучеш себи одбиће се за на век!

— А зар ће се овако с њим измирити?...

— 'Оће!... Јуче сам видео да 'оће.

— Па?

— Ништа. Ми ћемо вући уза се Ивана и Лазара

ненасељена поља, на по часа од села, у коме се задржала Јелена Дмитријева. Дан беше таван, магловит. Снег је падао крупан и маљав; дувао је јужни ветар. Они су опет волели да су на ваздуху, за то, што у малој полутавној чекаоници на станици беше до зла бога рђаво! Ту је лежао неки мештанин, наслоњен на своју путничку, кожни торбу, и немилосрдно хркао; није се могло седети и од непрекидне лупе: железнички чувар је закивао неке дрвене сандуке

Разговор се прекинуо. Са успоменама је још јуче свршено садашњост није давала теме разговору, у будућности нису имали никакве наде.

— Колико још треба да путујете? питао је он.

— Тако, око 50 часова.

— То значи дана?

— Тако од прилике. А после још остаје на колима око 15 часова.

— Дакле, додајте још један дан. Гадно је путовати овим нашим степима: досадно, негодно, пут рђав, заморно од монотоније, рече он, и ту обоје заћуташе.

— Ах, да, како је Стрешњев? Је ли још у пуку?

Она га је у кратко обавестила о Стрешњеву.

— То се могло и очекивати, додаде он лењиво, преставши да се интересује Стрешњевим.

— Да ли ће вам бити досадно у том медвеђем куту?

— Не знам, видећу, удесићу како било.

Иван има својих пријатеља... Они ће га бранити, ови руги нападати. Кад и' поделиш на две стране лако ти е после!...

— Аферим Машо! — рече Крушка задовољно. — Ти тако мудро говориш!...

— Мој драги ага, — рече Маринко. — Душу би ја моју за тебе дао!... Ја ћу ти учинити више у Црној Бари од двадесет твоји' пандура!

— И 'оћеш, Машо, и 'оћеш!

— Али, чекај!... Ми још нисмо све свршили.

— И нисмо, и нисмо!...

— Лазар 'оће да се жени.

Знам.

— Севића девојком

Турчин климну главом потврђујући да зна.

— Он мора добити ту девојку!

— Али ти ми рече да су се Лазар и Станко баш због ње и завадили, и то с тога што она воли Станка!

— Па?...

— Хоће ли она хтјети поћи за Лазара?...

— А ко њу пита? Питају ли мртваца 'оће ли у гробље?... рече Маринко и подиже се... Ми морамо сад устати око старији' да се они узму...

— Па шта онда? Што се баш морају узети?

— Морају!.. Лазар је онда наш, Иван је наш, Севић је наш!... Служиће те к'о робови. Ти ћеш одлазити њи'овим кућама... С њима ћеш почети као неку тајну..

(Наставиће се).

КАРПАТСКИ ЗАМАК

РОМАН ЖИЛА ВЕРНА.

ПРЕВЕО С ФРАНЦУСКОГ А. Д. РАДОСАВЉЕВИЋ

— 0 —

(НАСТАВАК)

II

Било да гледамо стене, што их је природа, после последњег угибања земљиног, наслагала у геолошким вековима, било, да посматрамо творевине људских руку, преко којих је прешао дах времена, — приказ је готово један исти, када стојимо на неколико миља даљине. Неуглађено и прерађено камење — све се то измена. Гледамо из далека оно има једнаку боју, једнаку шару, једнак положај оних црта, што им показује облик у пресеку, чак и једнаку пепељасту навлаку, што је векови ту сталожиле.

Тако беше и са дворцем, — који обично називаху „Карпатски замак“. Он се налажао на висоравни Оргалу,

Она, овда онд, плашљиво и пажљиво посматраше његово набурено лице. Он, удва пут, махинално погледа на часовник.

Дембека му сврло мало данас допадала: он не нађе у њој оне некадашње диве и умилне Дембеке. „Сасплинула се“ мислио је он гледајући њеу испуњену талију. Не допаде му се више ни она њена, мало згњечена путна капа, ни њена стидљивост, уздржљивост и ћутање. Што ли сам ја тако идеалисао. Што сам је, тако високо уздигао, мислио је он, да она је онака иста, као и све остале!.. И ја велих, а маштам као ђаче; будио сам се ноћу и пружао руке у мек.. А где, она је преда мном! Није то сав младости него прат Дембека, и шта видим? — обична жена.. Чудо, што ти је глуп створен човек с тим његовим тежњама ка илузијама!.. Он се та више стаде љутити, што се она по некад дубоко замислила, мислила не о њему, него о нечему са свим другом.

„Сигурно смисла, како ће се у вагону што боље намести-ти, и што пре до мек доћи“, пређе му невољно преко ума.

— Влак долази једанајест? запита она намерно.

— Да, у једанахт.

На минут послега, погледа он у њено тужно лице и опази око уста пртицу дубог, но прикривеног бола. Хтеде јој рећи реч ласкаву и утешну, ступи руку, и потврдити, да је она вазда била за њ' драгоценца јуче није одиграо подлу игру, него јој је предао жива и чисте своја осећања. Али, то беше само за тренут, с тога се и уздр „Нежност овде нема места!“ пресуди он.

На послетку, вал на радост и једном и другом, протеже

с леве стране Вулканова врха. На њему се не могаху разазнати нејасне црте, особито с тога, што се сама грађевина не одудараше много од позади планинске. Што ти човек држао за какву кулу, то је, можда, само нека стена што се ту суморно подиже. Ко посматра тај предео, помислиће, да види рупе за пушке на каквој зидини, а оно није друго до кршан гребен. Цела је та слика нејасна, неразговетна, забрљана. Неки путници причају, да тај замак постоји само у машти становника тога округа.

Човек би се, свакако, могао о свему томе уверити на најлепши начин, када би са једним вођом из Вулкана или Верста прешао тај кланац и попео до на вршак, па разгледао све те грађевине. Само би много теже било наћи вођа, него ли пут ка замку. У тој земљи мађарског и влашког Сила, нико не би, ни по коју цену, пристао да одведе путника у карпатски замак.

Сад, како било, да било, али, ево пита се могло видети са те старе грађевине, разуме се, општријим и бољим догледом, но што беше цев, коју је купио Фрик за рачун гасла — Колца:

На осам до девет стотина стопа иза теснаца Вулканова беше платно, пешчарево боје, обрасло сплетом некога биља; у обиму имађаше четири до пет стотина хвати (780 до 975 метара); зид се тај где више где мање издизаше, као и земљиште; на свакоме ћошку беху по две карауле; на оној с десне стране, где беше и она позната буква, налазаше се и једна вита стражарница са шиљастим кровом; с лева неколико зидина, подупртих подупирачима; над њима беше кубе једне мале звонаре, чије пукнуто звоно удараше, при јаким бурама, на велико упрецашћење целе околине; најзад, у средини беше огроман замак, са равним кровом, три реда прозора, оловом уоквирених; доњи ред беше опасан кружном терасом; на равнине крову беше дугачка метална мотка, украшена феудалним знамењем; рђом изедена ветроушка, коју је последњи ударац галерије управно ка југоистоку.

Што се тиче унутрашњости те зидине, одавно већ нико није знао, да ли ту има каква год места за становање, и да ли се може ући на каква тајна врата или мостом, што се диже и спушта. Ма да је тај карпатски замак, у самој ствари, био боље очуван, него што изгледаше, ипак га је добро чувала као нека заразна страва, удвојена празноверицом, и то онако исто, како су га пређе штитиле змије, гује, његове бомбарде, кавалије, лунте и други артиљеријски прибори старијих вокова.

Па ипак би вредило, да су карпатски замак походили путници и старинари. Његов положај, на окрајку висоравни

Оргала је ванредно леп. Са равнога крова на његовој кули могу се догледати крајње косе планинске. По зади се таласа високи, ћудљиво разгранати, горски ланац, који чини границу према Влашкој. С преда зјапи кривудава удолина Вулкана, и то је једини пут, којим се може пролазити кроз пограничне крајеве. С ону страну долине обеју Сила подижу се градови Ливадзел, Лоња, Петросењ, Петриља, сви око мајдана, који су богати каменним угљем. Затим, чак у дну стрше, дивно размештени, планински врхови, који су шумовити на подножју, зелени на падинама, а голи и сухи на вршци; све њих надвишује стрменити врхуњци Реће запа и Паринга*). На послетку, одонуд преко долине Хацега и тока Мароша, провирују трансилвански Алпи са својим нејасним лицем из густе магле.

У дну те котлине образова се једном угнућем земљишта, једно језеро, у које се сливаху оба Сила, пре но што провалише планински ланац. Сада је та удолина огромно угнуће, које има својих добрих и рђавих страна; високи димњаци од опека измењају се са грањем од топола јела и букава; чађави, црни дим купи ваздух, који је пређе засићавао миомир од воћака и цвећа. Па ипак, у доба, када се збива ово, што причамо, овај предео није ништа изгубио од своје природне дивљине, ма да га индустрија држи у својој гвозденој руци.

Карпатски замак постојао је у XII. или XIII. веку. У оно време, под управом поглавица, тадашњих војвода, манастири, цркве, дворци и замци беху исто тако брижљиво утврђени као и градови или села. Великани а и сељаци морали су се обезбедити од нападаја сваке врсте. То нам у једно објашњава, зашто су зидине око замка, куле и стражаре давале тој грађевини изглед феудалски, као да се сваког часа спрема да се брани. Који је немар подигао тај замак на таквој висини? Не зна се, тај смели уметник је непознат, сем, ако није Влах Маноли, који је тако славно опеан у влашким причама и који је подигао чувени дворца Рудолфа Црног у Хирте-Даржизу.

Што се тиче породице, која је становала у томе замку, ту нема никакве сумње. Барони Горци беху господари те земље још од незапамћеног времена. Они имађашу удела у свима ратовима, који окрвавише целу Трансилванију; они војеваше против Мађара, Саксонаца и Секлера; њихова се имена спомињу у народним песмама „cantices“ „doines“, у којима живи спомен оног кобног времена, њихова девиза беше она влашка пословица: Да ре шаорте т. ј. дај до смрти! И они даваху, они леваху своју крв за независност,

*) Рећезан издиже се до 2496 метара, а Паринг око 2414 метара над морском површином.

се на хоризонту дугачка, тавна црта. То је воз долазио Дембска с места пође својим стварима.

— Не хитајте, воз стоји пет минута, имаћемо кад пренети ствари и оставити их, рече Актајев, идући за њом. После једнога минута, он је помоћу стражара унео њене ствари у вагон и помагао јој да се намести.

— Идите, задоцниће те, два су знака дата, проговори она, излазећи за њим у ходник купе-а.

— Збогом!

— До виђење!

Пружише једно другом руке. Он стајаше на тераси а она на прозору.

— Ви се нећете више нигде свраћати? упита он само тек да се говори.

Она му погледа у лице са ужасом. За тим опази он, како се брзо заменио израз ужаса изразом тешкога бола.

— Голубице, опростите ми, опростите! повика он и, покоривши се невољној навали осећања, скочи на степенице од купе-а. Узе јој руке и стаде љубити.

— Опростите ми. Кунем вам се, да сте ви једина, жена коју сам волео! — шаптао је он.

— Ви нисте криви, ни најмање... Крива сам ја, ја...

Чу се трећи знак и воз лагано пође. Актајев скочи. Бледо лице Дембске, на којему заостао беше израз бола и туге, — све се више и више удаљавало од Актајева.

— Опростите, драга Јелена Дмитријевна, опростите ми, ви-

као је он гласно, стојећи гологлав, и пруживши руке напред... Воз је брзо одмицао.

Три-четири сељака што изађоше из воза, телеграфист, изашавши у једном капуту и стражар, што преносаше ствари — посматраше Актајева с великим чудом.

А он одмах посла у село „по ждребце“, и, очекујући их, дуго ођаше горе доле.

И опет зашкрипише под њим саоне, опет диречићи украј пута пролеташе, опет започеше свој једнолики и досадни говор гласни прапорци. Актајев осети, како га нешто унутра боли и кида. Он није умео објаснити то мучно душевно стање, али је нејасно нагађао, да састанак с Дембским утиче на њ. Чинило му се, да га дави ниско тавно небо с небројеним голомпицама облачка, који не имађашу облика и брзо прометаху изнад њега; учини му се, да га дави мртви и монотони хоризонт; да га држи незгодни и досадни пут.

Он не знађаше, да је и та тешкоћа што му срце притискиваше и она невољна хладноћа односа с Дембском, дошла као последица од тога, што је сам он, дреко и бесмислено угасио последњу искру свештенога огња, који је све дотле загревао његову душу; што је сам безудшно збацио са постоља својега Кумира.

И у исто то време осетио је он, како се на душу његову постепено спушта густ и хладан сумрак, како је самртна студен, последња студен у животу, с којом се иде само у гроб, — захватила срце његово.

— ону крв, што им од предака, Римљана, штречаше у жилама.?

Као што је познато, све муке, сви напори, све жртве вргоше, на крају крајева, потомке под тешки јарам ропства. Тај храбри народ нема више политичке самосталности. Три тешка ударца га саломине. Па и опет трансилвански Власи не очајавају о избављењу. Будућност је њихова, јер они непоколебљивим уздањем понављају оне речи, у којима су скупљене све њихове жеље и све оно, за чим чезну: „Ротал оп реге!“ Блах не може пропасти!“

Око половине XIX века, последњи издатак породице Горца беше барон Рудолф. Он се родио у карпатскоме замку и већ у најранијој својој младости видео је, како се око њега гаси његова породица. У двадесет другој години беше самохран. Сви његови помреше, падохе као и гране оне вековне букве с којом је празноверица становника довела у свезу и опстанак самога замка. Шта је ваљало барону Рудолфу да ради, па да проведе време у тој суморној самоћи, што смрт створи око њега? Које беху његове склоности, његова нарав, његове способности? Нико их није могао сазнати, сем ако не беше недољива страст за музиком, нарочито за певањем великих уметничких умотвора тога доба. Оставивши већ доста порушени замак бризи неких старих слугу, несташе га једног дана. Доцније се дознало, да је он своје прилично имање утрошио на похођење јевропских градова, чувених са музике, немачких, француских и италијанских позорница, где је могао задовољити своје незаситљиво дилетанскоуображење. Беше ли он чудан или махнит? По његовој ђудљивости могло се и то мислити.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

СИТНИЦЕ

Оригиналан бал. Филарманичко друштво у Берлину приредило је прошле зиме један оригиналан бал. На балу су присуствовале само даме, — људима беше забрањен улазак. На балу је било око две хиљаде дама из вишег друштвеног сталежа у Берлину. Даме одређене да представљају кавалере, беху одевене у мушку одећу а то им је врло лепо дошло. Бал беше врло живахан, јер су се берлинске даме подзеле биле да докажу берлинским кавалерима, да се без њих бал може обити, да они нису никакав потребит елемент за балове. Берлинским кавалерима не остаје сада ништа друго, него да ове године приреде бал, на коме ће сами суделовати и сами замењивати даме.

Развод брака. Различни су поводи за развод брака, али је врло редак повод који овде наводимо. Супрузи Б. живели су у Базелу врло мирно, докле у тај град не дође Пијан са својим зверињаком. Тај зверињак беше примамљив само по маломе лавићу који је у својој прегради живио заједно са псом, који га је хранио. Супрузи Б. оду у зверињак заједно с другим посетиоцима, и уживаше у маломе лавићу. Прође неко време. Једног дана, када г. Б. не беше код куће дође писмо, које госпођа Б. на основу супружанских права, распечати. И какав ужас: г. Б., извештавају из Берлина, куда је зверињак отишао, да ће кроз дан — два добити лавића, којег је одкупио. Кад се супруг вратио кући, онда је, разуме се, имао да издржи и поднесе једну страховиту сцену. Одмах се дало видети да је он заборавио на трговину, која беше извршена после веселог ручка с друговима. Све то скупа довело је госпођу Б. до такога огорчења, да је одмах започела брачну парницу ради развода, мотивишући га тиме, што не може да живи заједно с мужем, који у кући лава држи. Господин Б. беше такође огорчен и не знадијаше шта му ваља радити с проклетом куповином. Оно, супруга је његова често изгледала као права лавица, али је опет муж предпоставио њен опстанак у својој кући — опстанку малог лава, који, да је одрастао, направио би му много неприлика.

Хипнотизам у Кембриџу. Управа универзитета у Кембриџу изненађена је успесима хипнотизма међу ђацима. Већи број ових младих људи, који се до сада забављаше страсном игром „у крокет“, — не упражњавају више своје атлетске задатке, него производе хипнотичке опите над собом и на другима. Мало пре тога дола-

зила је у Кембриџу једна дама, која је од хипнотизма и жила. Она је тако вешто занела ум и уобразиљу младића, и тако подчинила њихову вољу себи, да су је напоследку морали протерати из града, не би ли се како било прекратило њен штетни утицај. Али тим прогонством није се зло могло уништити. Хипнотизам се, и по одласку њеном, одржао, укоренио и сада, управо, цвета на универзитету у Кембриџу.

X

ПОШАЛИЦЕ

Из школе. Учитель: „Милане, колико је половина од пет?“ — Милан (своме другу до себе): „Шта сад да му рекнем? Ако кажем два, мало је; ако кажем три, много је.“ —

Није сигурно: „Гроф Н. има један милион, знам извесно.“ — Б.: То и ја знам, само не знам извесно, имања или дуга.“ —

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Бех двадесет бројева **Звезде** стоји пред поштованим читаоцима. Ми мислимо да смо учинили, колико се могло, и пружили читаоцима лепе и добре забаве. И у будуће ми ћемо се потрудити те да **Звезда** поста- не доиста прави породични забавник.

Са многих страна јављају нам пријатељи да је **Звезда** добар лист, али да је доста скуп. Ми смо се размислили и, ево, решили смо се да спустимо цену претплатницима.

Од 1 октобра **Звезда** стаје:

За Србију:

на месец 2. динара

За иностранство:

на месец 3 динара

Ђаци добијају лист у пола цене.

Претплату треба полагати **Стеви М. Веселиновићу** професору, „**Босанчићев венац**“ бр. 16.

Претплатници из Београда нека тачно обележе где да им се лист шаље.

Сем овога лист ће се и на број продавати. Број стаје **10 пара дин.**

Молимо пријатеље да се заузму око скупљања претплате.

Власништво Звезде.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

К Л У Ч

ЗА ЛАКО ИЗНАЛАЖЕЊЕ СТЕПЕНА СРОДСТВА

НАПИСАО

Атанасије М. Поповић

ПРЕДАВАЧ БОГОСЛОВИЈЕ

С благословом Његовог Високопреосвештенства Архиепископа београдског и Митрополита српског, Господина Михаила.

Цена 120.

Може се добити само у радњи Витомира Марковића и Павло- вића у Београду и Земуну

ШТАМПАРИЈА Петра К. Танасковића.